

Till regionförvaltningsverken, kommunerna och samkommunerna inom social- och hälsovården

ÄNDRINGARNA I LAGEN OM SMITTSAMMA SJUKDOMAR GÄLLANDE OBLIGATORISK HÄLSOKONTROLL OCH LÄMNANDE AV UPPGIFTER

Ändringarna i 16 § (*obligatorisk hälsokontroll*), 22 § (*skyldigheter för den som har utsatts för smitta eller smittats*) och 89 § (*handräckning*) i lagen om smittsamma sjukdomar träder i kraft den 29 april 2021. Det är viktigt att ta i bruk alla de åtgärder som lagen möjliggör för att uppnå Finlands mål för genomförandet av omfattande åtgärder för att hindra att covid-19 sprids över gränserna till Finland och för förebyggandet av smittspridning till exempel på arbetsplatserna.

Social- och hälsovårdsministeriet förutsätter att alla behöriga myndigheter agerar på ett sådant sätt som situationens allvar kräver och utövar alla sina befogenheter som lagen om smittsamma sjukdomar möjliggör för att hindra att epidemin sprids. Enligt 6 § i lagen om smittsamma sjukdomar ska kommunerna och samkommunerna systematiskt bekämpa smittsamma sjukdomar och förbereda sig på störningar inom hälso- och sjukvården. De ska inom sitt verksamhetsområde vidta omedelbara åtgärder efter att ha fått vetskap om förekomsten av eller risken för en smittsam sjukdom som kräver bekämpningsåtgärder.

Obligatorisk hälsokontroll (16 § lagen om smittsamma sjukdomar)

Bestämmelserna i 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar har preciserats så att det tydligare framgår att regionförvaltningsverket har möjlighet att förordna obligatoriska hälsokontroller. Beslutet kan gälla flera personer eller enskilda personer, och det krävs att kontrollerna är nödvändiga för att förebygga spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom. Ett beslut som omfattar flera personer kan bli aktuellt till exempel i den gränsöverskridande trafiken eller på arbetsplatser.

Till 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar har dessutom fogats en bestämmelse som ger den läkare som ansvarar för smittsamma sjukdomar i kommunen eller sjukvårdsdistriktet möjlighet att fatta beslut om obligatoriska hälsokontroller för enskilda personer. Att de läkare som ansvarar för smittsamma sjukdomar har denna befogenhet är ändamålsenligt särskilt i de situationer där beslutet behövs snabbt.

Regionförvaltningsverket ska fatta de administrativa beslut som föreskrivs i lagen om smittsamma sjukdomar genom att i enlighet med 8 § i lagen om smittsamma sjukdomar utnyttja den sakkunskap som finns i samkommunen för sjukvårdsdistriktet, i specialupptagningsområdet och vid Institutet för hälsa och välfärd. Regionförvaltningsverken ska samarbeta med kommunerna, samkommunerna för social- och hälsovård och specialupptagningsområdena så att de kan reagera i rätt tid på behov att fatta beslut om obligatorisk hälsokontroll enligt 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar. Beslutet kan fattas på begäran av den kommun som ska ordna hälsokontroller eller enligt det behöriga regionförvaltningsverkets egen prövning.

Då regionförvaltningsverket fattar ett beslut om att ordna riktade hälsokontroller enligt 15 § i lagen om smittsamma sjukdomar, ska verket vid behov samtidigt bedöma om beslutet ska förenas med allmänt tvång att delta i hälsokontroll enligt 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar när det är nödvändigt för att förhindra spridningen av den allmänfarliga smittsamma sjukdomen.

När regionförvaltningsverket fattar ett beslut enligt 16 § ska det bedöma vilka målgrupper som ska omfattas av beslutet och vilka de eventuella grunderna för avgränsningarna ska vara. Utgångspunkten är att alla som anländer till landet ska hänvisas till en hälsokontroll. I fråga om sådana hälsokontroller som ska utföras vid landsgränserna för att förebygga att covid-19-epidemin sprids uppmanar ministeriet regionförvaltningsverken att de när de riktar beslutet ska prioritera de intyg över negativt resultat av covid-19-tester eller över genomgången sjukdom som skaffats i förväg. Regionförvaltningsverket kan bestämma att till exempel de personer som kan visa upp ett tillförlitligt intyg över att de fått ett negativt testresultat eller genomgått sjukdomen inom en viss tid inte behöver delta i den obligatoriska hälsokontrollen.

Kommunerna ansvarar för organiseringen av hälsokontrollerna. Vad hälsokontrollen ska innehålla bestäms av den yrkesutbildade person inom hälso- och sjukvården som utför hälsokontrollen. Kontrollen ska till exempel innehålla ett covid-19-test alltid när det är nödvändigt. Under hälsokontrollen bedöms behovet av andra åtgärder för att förebygga smittspridning, såsom karantän- och isoleringsbeslut. Beslut om försättande i karantän eller om isolering fattas av den läkare som ansvarar för smittsamma sjukdomar. I samband med hälsokontrollerna kan den ansvariga läkaren i kommunen eller samkommunen för sjukvårdsdistriktet även fatta beslut om att en enskild person ska genomgå en obligatorisk hälsokontroll senare, som innefattar ett covid-19-test.

Nödvändigheten av obligatoriska hälsokontroller och av eventuella undersökningar ska bedömas också med tanke på barnets bästa. Det finns många internationella överenskommelser som är bindande för Finland och som bör beaktas vid beslutsfattande, och till exempel vid riktandet och genomförandet av obligatoriska hälsokontroller.

Vägran att delta i en obligatorisk hälsokontroll har sanktionerats. I 44 kap. 2 § i strafflagen (39/1889) föreskrivs det om de straff för hälsoskyddsförseelser som gäller bland annat gärningar som bryter mot bestämmelserna om obligatorisk hälsokontroll i 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar, som begås uppsåtligt eller av grov oaktsamhet. En obligatorisk hälsokontroll kan innefatta undersökningar som är nödvändiga som en del av hälsokontrollen.

Skyldigheten att lämna uppgifter till myndigheterna (22 § lagen om smittsamma sjukdomar)

I och med ändringen av 22 § i lagen om smittsamma sjukdomar är personer som har utsatts för smitta eller som insjuknat i sjukdomen skyldiga att på begäran ge uppgifter om sig själv till en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården. Uppgifter som anses nödvändiga med tanke på smittspridningen kan och ska samlas in till exempel i samband med hälsokontroller av personer som anländer till landet.

Handräckning (89 § lagen om smittsamma sjukdomar)

Till lagen om smittsamma sjukdomar har fogats ett nytt 89 § 2 mom. som ger Gränsbevakningsväsendet möjlighet att ge handräckning genom att stoppa fordon och reglera trafiken eller behandla sådana hälsouppgifter som är nödvändiga i handräckningsuppdraget.

Förebyggande av smittspridning i gränsöverskridande trafik

Bekämpningen av smitta som eventuellt sprids via personer som anländer till Finland är central för att hindra att epidemin och virusvarianter sprids. Effektiv, ändamålsenlig och proportionerlig bekämpning av smitta i den gränsöverskridande trafiken är möjlig endast genom att myndigheterna och de övriga

instanserna vid gränsövergångsställena samarbetar intensivt och även beaktar de lokala förhållandena. På grund av att det i det rådande epidemiläget är nödvändigt styr social- och hälsovårdsministeriet regionförvaltningsverken till att fatta beslut om resenärer som anländer till Finland enligt 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar och med beaktande av de rekommendationer som ges av Institutet för hälsa och välfärd. Hälsosäkerhetsåtgärderna i den gränsöverskridande trafiken beskrivs närmare i bilagorna 1 och 2.

Biträdande avdelningschef, direktör Jari Keinänen

Överläkare Paula Tiittala

Bilagor:

1. Obligatorisk hälsokontroll vid inresa – exempel på verksamhetsmodell
2. Exempel på en verksamhetsmodell vid inresa (Regionförvaltningsverkets beslut enligt 16 § om obligatorisk hälsokontroll i lagen om smittsamma sjukdomar)

Ytterligare information:

- <https://stm.fi/sv/shm-anvisningar-coronaviruslaget>
- <https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/aktuellt/aktuellt-om-coronaviruset-covid-19/resor-och-coronaviruspandemin>
- https://thl.fi/documents/533976/5918974/THL_ohje_kaiikki_ulkomaat_variantit_raja_s_v26012021_SV.pdf/79495689-6b19-0771-51b9-07f55c57a444?t=1611762464119
- https://stm.fi/documents/1271139/38741793/Brev_Bek%C3%A4mpning+av+coronavirussmitta+i+den+gr%C3%A4ns%C3%B6verskridande+trafiken+3.2.2021_sv.pdf/51e48c43-b498-c559-00ce-58c432802db3/Brev_Bek%C3%A4mpning+av+coronavirussmitta+i+den+gr%C3%A4ns%C3%B6verskridande+trafiken+3.2.2021_sv.pdf?t=1612358233811
- <https://avi.fi/tiedote/-/tiedote/69901990>
- <https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatos?decisionId=0900908f807116a7>
- https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/travel-during-coronavirus-pandemic_en
- <https://stm.fi/sv/ansokan-om-statsunderstod-ar-2021>

Sändlista

Kommunerna och samkommunerna för social- och hälsovård
Ålands landskapsförvaltning
Valvira
Regionförvaltningsverken
Institutet för hälsa och välfärd

För kännedom

Statssekreterare Mäkipää
Specialmedarbetare Lindeberg
Kanslichef Varhila
Inrikesministeriet
Kommunikationsministeriet
Utrikesministeriet
Finansministeriet
Arbets- och näringsministeriet
Gränsbevakningsväsendet
Tullstyrelsen
Kommunförbundet
Finavia Abp
Finlands Hamnförbund rf
Rederierna i Finland rf
Finlands Skeppsmäklareförbund rf
Statsrådets kansli

UPPHÄVD